

- o problematiki divjih odlagališč v gozdnem prostoru z vsemi odgovornimi inšpekcijskimi službami za gozd in gozdni prostor (s poudarkom na primestnih gozdovih, mestnem zelenju in na najbolj obiskanih gozdovih v bližini turističnih in rekreacijskih centrov);
- komisija naj pripravi pobudo za osnutek zasnove usmerjenega raziskovalnega projekta o nosilni kapaciteti gozda in gozdnega prostora za razvoj različnih aktivnosti, za razvoj turizma in o tem animira ustrežna ministrstva in raziskovalne institucije;
- na osnovi dosedanjih ugotovitev in sklepov posvetovanj ter na osnovi spremljanja izvajanja teh skle-

pov, naj komisija pripravi predlog za vlado RS, da imenuje koordinacijsko telo, ki bo zagotovilo pogoje za učinkovito realizacijo usmeritev za razvoj gozdu prijaznega turizma po načelih trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri;

· naloga komisije je tudi stalna skrb za obveščanje in osveščanje javnosti o vlogi in pomenu turizma in rekreacije v gozdnem prostoru.

Vse navedeno naj služi boljši medsebojni obveščeni, naj vzpodbudi aktivno sodelovanje vseh zainteresiranih in prispeva k usklajenemu razvoju turizma v gozdnem prostoru.

Gozdarstvo v času in prostoru

Projekt COST E4 "Forest Reserves Research Network" (Evropska mreža gozdnih rezervatov in raziskav)

Jurij DIACI*

Slovenija že od leta 1996 aktivno sodeluje v mednarodnem raziskovalnem projektu **COST E4**, ki se zaključuje z letošnjim letom. V projektu sodeluje devetnajst evropskih držav. Slovenijo zastopata Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete in Zavod za gozdove Slovenije. Predsednik projekta je dr. Jari Parviainen s Finske.

COST je kratica za "European Cooperation in the Field of Scientific and Technical Research" (evropsko sodelovanje na področju znanstvenih in tehniških raziskav) in pomeni eno najstarejših oblik sodelovanja v Evropi. Začelo se je že leta 1971, ko se je za sodelovanje odločilo devetnajst držav. Znanstveno-tehnično sodelovanje v okviru COST temelji na prostovoljni osnovi in je odvisno od financiranja sodelujočih držav. Evropska unija zagotavlja le sredstva za poslovnega tajnika različnih akcij in sredstva za potovanja, krije stroške vabljenih predavateljev ter nudi štipendije za krajša študijska izpopolnjevanja.

V okviru administracije COST v Bruslju je tudi Tehniški komite za gozdove in gozdne proizvode. Gozdarstvo postaja vse pomembnejše v raziskovalnih programih Evropske unije in posredno tudi v akcijah COST (okoljska problematika, trajnostni razvoj, pomen gozdov za rekreacijo, razvoj podeželja itd.). Sem

sodi tudi projekt COST E4 z naslovom Mreža gozdnih rezervatov in raziskav.

Ozadje in cilji projekta:

Prvotni gozdni sestoji v Evropi postajajo vedno redkejši. Le v njih lahko proučujemo nemoten potek naravnih procesov in naravno stopnjo biotske pestrosti. Oboje je pomembno tako z vidika naravovarstva kot tudi z vidika gospodarjenja z gozdovi. Gozdni rezervati so namreč referenčni (primerjalni) objekti za preverjanje uspešnosti sonaravnega gospodarjenja z gozdovi. Mednarodne aktivnosti in politični forumi - npr. The Earth Summit v Rio de Janeiru leta 1992, Ministrska konferenca o varovanju gozdov v Evropi v Strassbourgu leta 1990 in v Helsinkih leta 1993 ter proces, ki je sledil v Helsinkih med letoma 1994 in 1997, namenjen razvoju kazalcev trajnostnega gospodarjenja z gozdom - poudarjajo ta dejstva.

Cilj projekta je ustvariti evropsko mrežo gozdnih rezervatov z namenom: 1) povezovanja raziskovalnih skupin in tekočih raziskav, 2) omogočanja dostopnosti rezultatov preteklih raziskav, 3) poenotenja raziskovalne metodologije in 4) organiziranja skupne banke podatkov o gozdnih rezervatih in raziskavah.

Najpomembnejše naloge projekta so:

- zbirati in analizirati vse dostopne podatke o gozdnih rezervatih in tekočih raziskavah,

* doc. dr. J. D., univ. dipl. inž. gozd., BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Večna pot 83, 1000 Ljubljana, SLO

- poenotiti in razviti raziskovalno metodologijo za spremljanje strukture in sprememb gozdov,
- pospeševati uvajanje enotnega in trajnega sistema vzorčnih ploskev,
- ustvariti banko podatkov za zbiranje informacij o gozdnih rezervatih,
- doseči soglasje o terminologiji in o pristopih upravljanja z gozdnimi rezervati ter drugimi kategorijami zaščitenih gozdov.

Dejavnost projekta je razdeljena na tri delovne skupine, v katerih Slovenija aktivno sodeluje:

- 1. delovna skupina:** ustvarjanje in vzdrževanje mreže gozdnih rezervatov; koordinator je dr. Winfried Bücking (Nemčija). Glavne zadolžitve skupine so: poenotenje definicij in terminologij o varovanih območjih, zbiranje osnovnih podatkov o obstoječih rezervatih, poenotenje kriterijev za izločanje novih gozdnih rezervatov in oblikovanje bibliografije o gozdnih rezervatih. V tej skupini Slovenijo zastopa doc. dr. Andrej Bončina.
- 2. delovna skupina:** raziskovalna metodologija v gozdnih rezervatih; koordinator je dr. Eduard Hochbichler (Avstrija). Skupina se ukvarja z razvojem in poenotenjem metod raziskovanja, vključno z vidiki oblikovanja statističnih modelov, ki opisujejo stanje in spremembe v strukturi sestojev naravnih gozdov. Slovenijo zastopa doc. dr. Jurij Diaci.
- 3. delovna skupina:** ustanovljena je bila na tretjem sestanku upravnega odbora projekta na Finskem avgusta 1997 in se ukvarja s standardizacijo zbiranja podatkov in z enotno banko podatkov o gozdnih rezervatih Evrope. Skupini predseduje dr. Risto Päivinen (Finska). Slovenijo zastopa Tomaž Hartman.

Pomembnejši dosežki projekta so:

- urejanje in objavlanje nacionalnih poročil o zgodovini, statusu in raziskavah v gozdnih rezervatih,

- izdelovanje priporočil za izločanje in zavarovanje gozdnih rezervatov v Evropi,
- pregled terminologije s področja gozdnih rezervatov,
- izdelovanje priporočil za poenotenje raziskovalnih metodologij v gozdnih rezervatih,
- oživitve evropske banke podatkov o gozdnih rezervatih in raziskavah, ki so vsem dostopni na medmrežju.

V Sloveniji smo v okviru projekta COST E4 vsako leto omogočili več kratkotrajnih izpopolnjevanj o raziskovalnem delu v gozdnih rezervatih (Short Term Scientific Mission) za evropske znanstvenike. Poleg tega smo v letu 1998 organizirali štiridnevno mednarodno posvetovanje na temo gozdnih rezervatov, ki smo ga združili s tretjim plenarnim posvetovanjem upravnega odbora in delovnih skupin projekta COST E4. Srečanje se je začelo z dvodnevnim znanstveno ekskurzijo v kočevske pragozdove, v gorske gozdove Pokljuke (Triglavski nacionalni park) in v primorski del Slovenije. Posvetovanja se je udeležilo 13 domačih in 46 evropskih strokovnjakov. Ob tej priložnosti smo povabili tudi ugledne znanstvenike iz srednje- in vzhodnoevropskih držav z bogato tradicijo varovanja in proučevanja gozdnih rezervatov, ki v projektu COST E4 formalno ne sodelujejo. V obliki vabljenih predavanj so predstavili razvoj ideje gozdnih rezervatov in aktualno stanje po posameznih državah. Njihovi referati so kot pomemben prispevek k projektu COST E4 objavljeni v zborniku posvetovanja "Virgin Forests and Forest Reserves in Central and East European Countries", ki je izšel v letošnjem letu.

Vse, ki jih zanimajo nadaljnje podrobnosti v zvezi z akcijo, vabimo, da pobrskaajo po domači strani projekta na medmrežju: http://www.efi.fi/Database_Gateway/FRRN/ oziroma na domači strani Evropske banke gozdnih rezervatov in raziskav: http://www.efi.fi/Database_Gateway/FRRN/frmndbind.phtml.

Mednarodna znanstvena konferenca UNESCA "Ogenj v sredozemskih gozdovih: preprečevanje - gašenje - erozija tal - pogozdovanje"

Maja JURC*, Andrej KOBLER**, Jošt JAKŠA***

* doc. dr. M. J., univ. dipl. inž. gozd., BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Večna pot 83, Ljubljana, SLO

**A. K., univ. dipl. inž. gozd., Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, Ljubljana, SLO

***J. J., univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Večna pot 2, Ljubljana, SLO

Gozdne požare in njihove posledice raziskujejo od začetka 20. stoletja v številnih predelih sveta, kot pereč problem še posebej v sredozemskem območju. Vendar med požarno ogroženimi območji ni bilo vzpostavljenega ustreznega sodelovanja in prenosa izkušenj ter znanja. Zato je grška vlada oz. njena nacionalna ko-